

Zoetermeer, 10 april 2003

Bij brief van 20 februari 2003, kenmerk OCW-03-37 en OCW-03-50, verzocht de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen mij om een reactie op de brieven van de heer en mevrouw Tamerus-Smorenburg uit Reeuwijk inzake zorgverbreding bij dyslexie. De reden dat de beantwoording van dit verzoek enige tijd op zich heeft laten wachten, is dat vanuit mijn ministerie een bemiddelingspoging is gedaan in het conflict dat de heer en mevrouw Tamerus hebben met de school van hun dyslectische zoon. Afgelopen week werd duidelijk dat deze bemiddelingspoging door hen niet op prijs werd gesteld. Zij maakten duidelijk dat ze hun brieven niet aan u gericht hebben om aandacht te vragen voor een oplossing van het specifieke conflict rond hun zoon, maar om een aantal beleidsmatige kwesties ter discussie te stellen. Het verzoek om de eigen privacy van het gezin te respecteren, wil ik uiteraard graag honoreren. Daarom zal ik me in deze reactie beperken tot de beleidsmatige vragen die zij in hun brieven aan de orde stellen.

In hun brieven constateren de heer en mevrouw Tamerus dat de scholen waar zij ervaring mee hebben, er niet in slagen om de opdracht vervat in artikel 8, vierde lid, van de WPO te vervullen: «Ten aanzien van leerlingen die extra zorg behoeven, is het onderwijs gericht op individuele begeleiding die is afgestemd op de behoeften van de leerling». Tevens spreken zij de vrees uit dat de toenemende beleidsvrijheid voor scholen ertoe leidt dat zorgleerlingen de dupe worden. De heer en mevrouw Tamerus bepleiten:

- een onafhankelijker toezicht van de zijde van de inspectie;
- toekenning van een leerlinggebonden budget voor dyslectische leerlingen;
- de mogelijkheid om thuisonderwijs te verzorgen voor kinderen «die aantoonbaar vastlopen in het schoolsysteem».

Graag wil ik op deze punten ingaan.

De afgelopen jaren zijn diverse maatregelen getroffen om de zorgcapaciteit van de basisscholen te versterken. Naast de diverse maatregelen in het kader van «Weer Samen Naar School» betreft het vooral de groepsverkleining. Voor de zoon van het echtpaar Tamerus kwam de groepsverkleining in de onderbouw te laat om merkbare effecten te geven, maar diverse onderzoeken wijzen uit dat de zorgcapaciteit van de scholen door die groepsverkleining toegenomen is. Nu de Tweede Kamer heeft ingestemd met het voorstel om de oormerking van de middelen voor de onderbouwformatie los te laten, kunnen – indien ook de Eerste Kamer akkoord gaat – scholen meer op maat beslissingen nemen omtrent de bestemming van de middelen voor groepsverkleining. Het is de bedoeling dat de toenemende beleidsvrijheid voor scholen ook de zorgleerlingen ten goede komt. Hiertoe is het wel belangrijk dat scholen in hun verantwoording zich niet alleen richten op de hoogte van de eindresultaten, maar ook aandacht blijven houden voor zorgverbreding. Om die reden hanteert de inspectie bij haar toezicht een breed beoordelingskader, waarin de zorg voor zwakkere leerlingen een belangrijk aandachtspunt is.

Volgens de heer en mevrouw Tamerus is het inspectietoezicht onvoldoende onafhankelijk. De Wet op het onderwijstoezicht heeft de positie van de inspectie gepreciseerd. Scholen zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. Binnen de wettelijke kaders kunnen scholen zelf kwaliteitsdoelen en -normen vaststellen. De inspectie beoordeelt de scholen periodiek op hun kwaliteit en spreekt de

scholen aan als de kwaliteit tekortschiet. Daarnaast stimuleert de inspectie de scholen om hun kwaliteit en hun kwaliteitszorg verder te ontwikkelen. De toezichtactiviteiten variëren met de kwaliteit en de kwaliteitszorg van de individuele school. Scholen worden niet méér belast dan strikt nodig is. Indien dat opportuun is, heeft de inspectie voldoende mogelijkheden om door middel van de keuze van een bepaalde onderzoeksvorm (bijvoorbeeld incidenteel onderzoek), maar ook door de feitelijke invulling van de diverse onderzoeksvormen tot representatieve beoordelingen te komen.

De inspectie behandelt klachten die niet te maken hebben met seksuele intimidatie, seksueel misbruik en psychisch of fysiek geweld doorgaans niet zelf. De scholen hebben hiervoor hun eigen voorzieningen. In het primair en voortgezet onderwijs is het aangesloten zijn bij een klachtencommissie wettelijk verplicht. Bij ernstige klachten over het onderwijs kan de inspectie wel worden aangesproken op haar toezichthoudende functie. Zij kan op deze klachten reageren door incidenteel onderzoek in te stellen. De inspectie treedt dan echter niet op als klachtbehandelaar, maar als toezichthouder.

Het verzoek om dyslexie onder de criteria van de leerlinggebonden financiering te brengen, kan ik niet honoreren. Daarmee zou een oneigenlijk element in dit stelsel gebracht worden. De leerlinggebonden financiering is bedoeld om (ouders van) gehandicapte leerlingen de keuzemogelijkheid te bieden tussen regulier en speciaal onderwijs. Voor dyslexie bestaan geen speciale scholen, dus is zo'n keuzemogelijkheid ook niet aan de orde. Er is ook geen enkele reden om de oprichting van speciale scholen voor dyslectische leerlingen te overwegen: met de juiste hulpmiddelen en deskundigheid kunnen deze leerlingen in het reguliere basisonderwijs adequaat ondersteund worden. De afgelopen jaren zijn hiermee belangrijke stappen voorwaarts gezet, zoals de Tweede Kamer in de op-eenvolgende voortgangsrapportages over Weer Samen Naar School is gemeld.

Het recht op thuisonderwijs is in de wet niet expliciet geregeld. Thuisonderwijs komt wel voor daar waar leerlingen vrijstelling hebben gekregen van de leerplicht op grond van overwegende bedenkingen van hun ouders tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen. Het betreft momenteel ongeveer honderd leerlingen die op deze grond thuisonderwijs ontvangen. Het lijkt me niet wenselijk om de gronden voor thuisonderwijs te verruimen: onderwijs heeft ook een belangrijke waarde in de sociale vorming van kinderen. Op school leren kinderen dat andere kinderen andere voorkeuren, opvattingen en overtuigingen hebben, en leren ze hier gedragsmatig mee omgaan. Bij thuisonderwijs zijn daar te weinig garanties voor.

Ik hoop hiermee voldoende op de vragen en opvattingen van de heer en mevrouw Tamerus gereageerd te hebben.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,
M. J. A. van der Hoeven